له بڵاو كراوەكانی ماڵپەڕی بەهەشت

یان هەر سێكی كەراماتە؟!
یان ئەمەشیان
كڵاواتی بەناو پیاوچاكانە؟!

ئامادەكردنی
ماموٚستا عدنان بارام

ماڵپەری بەهەشت
ba8.org

ماڵپەڕێكی ئیسلامی زانستی پەروەردەیی یە و لەپێناو بڵاوكردنەوەی ئەو ئیسلامەیە كە سەلەفی صالَح - پێغەمبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) و هاوەڵانی (رضي الله عنهم) لەسەری بوون - وە سەر بە هیچ گروپ و لایەنێكی حیزبی نیە.

ماڵپەری بەهەشت

ئەو کتێب و بابەت و لێکۆڵینەوە شەرعیانە بڵاو دەکاتەوە کە دەبنە هۆی:

١. شارەزاکردنی موسوڵمانان و پەروەردەکردنیان لەسەر ڕێگا ڕاستەکەی ئیسلام، ئەمەش دەستەبەر دەبێ بە گەڕانەوە بۆ پەیڕەوە ڕەسەنەکەی ئیسلام،کە بریتی یە لە قورئان و سوننەت،بە تێگەشتنی پێشین وپێشەوایانی ئوممەت.

٢. پاک کردنەوەی بیروباوەڕ و ڕەوشتی موسوڵمانان، لە دیاردەکانی شیرک و کوفر و تاوان.

٣. پاڵاوتن و تەصفیەکردنی ئاینی ئیسلام لە بیدعە و بۆچونە داهێنراوەکان.

٤. وریا کردنەوەی موسوڵمانان لە شوێنەواری خراپی ڕیوایەتە لاواز و هەڵبەستراوەکان.

٥. پتەو کردنی برایەتی یەکی ڕاستەقینە لەسەر بناغە فراوانە جێگیرەکەی ئیسلام و نەهێشتن و کەمکردنەوەی دەمارگیری مەزهەبی و حیزبی.

ئامانجمان:

ئاشناکردنی کۆمەڵگایە لە ئیسلامی ڕەسەن و دروستکردنی تاك و کۆیەتی بۆ تێگەشتن لە سەرچاوەکانی کە بریتین لە قورئانی پیرۆز و سوننەتی صەحیح و ئاشکراکردنی ئەو شتانەی کە نامۆن بە ئیسلام و خراونەتە نێویەوە بە چەندین دەستەواژەی دەنگ و ڕەنگ و نوسراوی لە بوارەکانی بیروباوەڕ و ڕەوشت و ئاکار و پەروەردە و زانست و پزیشکی و گەشەی کۆمەلایەتی.

خودایە داوات لێ دەکەین دامەزراومان بکەیت ، وتەوفیقمان بدەیت بۆ هەر کار وگوفتارێکی جوان وچاک بەو شێوەیەی کەخۆت لێی ڕازیت.

ستافی ماڵپەڕی بەهەشت

یان هەرسێکی کەراماتە ؟!

یان ئەمەشیان

کلاوتی بە ناو پیاوچاکانە ؟!

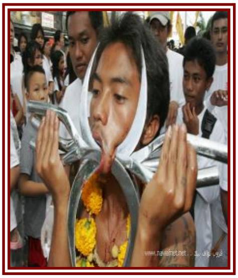

بوزا پەرستێك   جادوبازێك   سۆفیگەرێك

=======================

ئامادەکردنی / باوکی عبداللّه

www.ba8.org

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی :

إِنَّ الحَمْدَ للهِ نَحْمَدُهُ ، وَنَسْتَعِيْنُهُ ، وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوْذُ بِاللهِ مِن شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا ، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيْكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴾ [(١)] .

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ [(٢)] .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ [(٣)] .

أَمَّا بَعْدُ : فَإِنَّ أَصْدَقَ الحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ وَخَيْرَ الهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرَّ الأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ وَكُلَّ ضَلالَةٍ فِي النَّارِ .

---

(١) (سورة آل عمران : ١٠٢) .

(٢) (سورة النساء : ١) .

(٣) (سورة الأحزاب : ٧٠ - ٧١) .

گەڕانەوە بۆ لای پێشەوایان و ناوداران و زانایانی پایەبەرزی ئیسلام ، وەك : پێشەوا شافعی و أحمدی کوڕی حەمبەل ، مالك ، أبو حەنیفە و ابن تیمیە و جگە لەمانیش . بە ڕەحمەت بن . پێویستە لە سەر هەموو موسڵمانێك بۆ ناسینی باش و خراپی خود و کرداری ئەو کۆمەڵ و گرووپانەی کە بە درێژایی مێژوو سەریان هەڵداوە و لافی ئەوەیان لێداوە کە تەنها هەر ئەوانن هەڵگرانی ئیسلامی ڕاستەقینە !!! و کردەوەکانیان لە سەر قورئانی پیرۆز و سوننەتی پێغەمبەری خوان ﷺ !!! بۆ ئەوەی ئەو پێشەوایانە ببن بەچرا دید و بیناییان ڕووناك بکەنەوە بە ووتە بە نرخ و پڕ لە زانستەکانیان ، ئەو کارەش پیادەکردن و گوێڕایەڵی کردنە بۆ ووتە و فرمانی خوای پەروەردگار کە فەرموویەتی : ﴿ فَاسْأَلُواْ أَهْلَ الذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ ﴾ [٤] ، واتە : ئەگەر شتێکتان نەزانی ئەوا پرسیار لە زانان بکەن .

ئەم نووسراوەش ئاسانکاریەکە بۆ موسەڵمانان لەوەی کە بە دوای ووتەی زانایان ، و پێشەوایاندا بگەڕێن سەبارەت بە کرداری کۆمەڵ و گرووپێك کە بە ناوی ئیسلامەوە موسڵمانان بانگەشە دەکەن بۆ کردار و گوفتارێلێك کە هەر هەمووی شیرك و بڕیاردانی هاوەڵە بۆ خوای پەروەردگار ، وە بانگەشەیە بۆ سەربڕین بۆ جگە لە خوای پەروەردگار

---

[٤] (سورة النحل : ٤٣) .

، و زیاد ڕەوی کردن لە ئەولیاو پیاوچاکان و گەیاندنیان بە پلەی خوای پەروەردگار لە بەهانا هاتن و شیفادان ، و پێ بەخشین ، و پاراستن ، و ڕۆزی دان و زیادکردنی ... هتد ، لە گەڵ سوێند خواردن بە جگە لە خوای پەروەردگار ، و بلاوکردنەوەی سەدەها بگرە هەزارەها بیدعە و تازەگەری بە ناو سوننەتەوە !!! بۆ ئەوەی موسوڵمانانی خوا ویست بە ئاگا بن لە کەین و بەینی ئەو کەسانە کە لە ڕواڵەتدا خاوەن مێزەرەی سپی و عەمامە ، و ڕیش و سیواك و تەهلیلە و صەڵاواتن !! وە ئەگەر بیانگوشیت هەزارەها شیرك و هاوەڵ بڕیاردان و بیدعەیان لێ دەکەوێتە خوارەوە !!!

ئەو کۆمەڵەش کۆمەڵی (**سۆفی گەران**) و (**تەسەوف**) ە کە خۆیان بە خاوەن تەریقە وکۆڕی زیکر و مەجلسی ئینشاد کەرامات دەزانن !! سەدەها کرداری سیخ لێدان و ئاگر و بەرد و دار خواردن بە ناوی کەراماتەوە ئەنجام دەدەن !! و لەم دواییانەشدا جارێکی تر خەریکە سەر هەڵدەدەنەوە ، دوای ئەوەی کە سەردەمێکە بە هۆی بڵاوبوونەوەی سوننەت و چاوڕۆشن کردنی موسڵمانان سەرکوت کرا و بێ دەنگ بوون .

جا بابزانین ووتەی پێشەوایان و ناودارانی ئیسلام سەبارەت بەم کومەڵە و کۆڕی ئینشاد و زیکریان چیە ؟ و ئایا ئەو کارانەی کە

ئەنجامی دەدەن بە ناوی کەراماتەوە !!! تا چ ڕادەیەك ڕاستیان هەیە و تا چ ڕادەیەك کڵاواتە بەناو ئاین و زاراوە شەرعیەکانەوە دەکرێن ؟!! بۆ ئەوەی لەوە زیاتر موسڵمانان لە خشتە نەبەن ، و لە ڕێگەی ڕاست دووریان نەخەنەوە ... داواکارم لە خوای پەروەردگار ئەم نووسراوەم لێ وەرگرێت ، و تەرازووی چاکەکاریەکانمی پێ قورس بکاتەوە ، و بە تێکۆشانی بزانێت لە پێناوی ئایینە پیرۆزەکەی .

ووتەی پێشەوا (الشافعي) ـ بە ڕەحمەت بێت ـ

یەکەم : هەڵوێستی ئەم پێشەوایە بەرامبەر بە سۆفی گەرێتی :

پێشەوا (الشافعي) . بەڕەحمەت بێت . سەبارەت بە سۆفی گەرێتی فەرموویەتی : ((لو أن رجلاً تصوف أول النهار ، لا يأتي الظهر حتى يصير أحمق ، وما لزم الصوفية أربعين يوماً فعاد إليه عقله)) [٥] ، واتە : ئەگەر پیاوێك لە سەرەتای ڕۆژدا بوو بە سۆفی ، نیوەڕۆی بە سەردا نایەت تاکو کەسێکی کەودەنی لێ دەرچێت ، وە ناشبینیت کەسێك چڵ ڕۆژ لە گەڵ تەسەوف و سۆفیگەرێتیدا بێت ، پاشان عەقڵی بۆ بگەڕێتەوە.

دووەم : هەڵوێستی ئەم پێشەوایە بەرامبەر بە سۆز و دەف و دایەرەی سۆفی گەران :

وە پێشەوا (الشافعي) . بەڕەحمەت بێت . فەموویەتی : ((تركت بالعراق شيئاً يقال له (التغبير) ، أحدثه الزنادقة ، ويصدُّون الناس عن القرآن)) [٦] .

واتە : لە پاش خۆم لە بەغداد کردەوەیەکم بەجێ هێشتووە پێیان دەووت : (التغبير) ، لە داهێنراوی کەسانێکی زەندیق (دژ بەئایین) بوو ، خەڵکیان پێ لە قورئانی پیرۆز دەرەواندەوە (دەصلاندەوە) .

---

[٥] (تلبيس إبليس لابن الجوزي : ٣٧١) .

[٦] (رواه أبو نعيم في الحلية : ١٤٦/٩، وابن الجوزي: ٢٤٤ ـ ٢٤٩،وقال العلامة الألباني : إسناده صحيح) .

(التغبير) یش : بریتیە لەو لێدانەی کە لە سەر پێستی ئاژەڵ دەدرێت بە دارێك یان بە هەرشتێکی تر وەك : دف و دەهۆڵ ، لە کاتی ئینشادی هونراوە و سۆزکردنی سوفیگەراندا کە سەبارەت بە زوهد لە دونیا و بێ نرخ کردنی دونیا لە چاوی گوێگرانیدا دەوترێت ، بە ئاوازێکی گونجاو لە گەڵ هونراوەکەدا .

شێخی پایە بەرزی ئیسلام (ابن تيمية) . بەرەحمەت بێت . سەبارەت بەم ووتەیەی پێشەوا (الشافعي) فەرموویەتی : ((وما ذكره الشافعي رضي الله عنه من أنه من إحداث الزنادقة كلام إمام خبير بأصول الإسلام ، فإن هذا السماع لم يرغب فيه و يدعو إليه في الأصل إلا من اتهم بالزندقة ... هتد ووتەکەی)) [٧] .

واتە : ئەوەی کە پێشەوا (الشافعي) . ڕەزا و ڕەحمەتی خوای لێ بێت . فەرموویەتی سەبارەت بەوەی کە ئەو کارە لە داهێنانی کەسانێکی زیندیقەوەیە ، ووتەی کەسێکی پێشەوا و دانایە بە بنەواکانی ئاینی ئیسلام ، چونکە ئەم بیستن و گوێگرتنە جگە لە کەسانێکی تۆمەت بار بە زەندەقە ، کەسی تر خۆشەویستی نەکردووە لە لای خەڵك و بانگەشەی بۆ نەکردووە .

---

[٧] (مجموع الفتاوى : ١١ / ٥٧٠) .

ووتەی پێشەوا (أحمد) ی کوڕی (حنبل)
ـ بە ڕەحمەت بێت ـ

یەکەم : هەڵوێستی سەبارەت بە مەجلیسی ئینشادی سۆفی گەران :

(عبدالرحمن) ی کوڕی (المتطیب) فەرموویەتی : پرسیارم لە (أحمد) ی کوڕی (حنبل) کرد ، و پێم ووت : ((ما تقول في أهل القصائد ؟)) ، واتە : چی فەرمایش دەکەیت سەبارەت بە مەجلیسی ئینشادی سۆفی گەران ؟ فەرمووی : ((بدعة لا يجالسون)) [٨] ، واتە : تازەگەری و بیدعەیە ، نابێت لە گەڵیاندا دابنیشرێت .

هەروەها پرسیاری لێ کرا سەبراەت بە مەجلیسی ئینشادی سۆفی گەران ؟ فەرمووی : ((بدعة)) ، واتە : تازەگەری و بیدعەیە ، وە لە ڕیوایەتێکی تردا هاتووە : ((فكرهه ونهى عن استماعه)) ، واتە : بە شتێکی خراپی دانا و نەهیشی کرد لە گوێ لێگرتنی ، وە فەرموویەتی : ((إذا رأيت إنساناً منهم في طريق فخذ في طريق أُخرى)) [٩] ، واتە : ئەگەر یەکێکت لەو کۆمەڵەیەت بینی بە ڕێگەیەکدا دەچوو ، ئەوا تۆ ڕێگەیەکی تر بگرە بەر .

---

[٨] (المسائل والرسائل : ٢ / ٢٧٦) .

[٩] (رواه الخلال ، نقلاً عن تحريم الآلات الطرب للألباني) .

دووەم : هەڵوێستی لە شێواز و دەنگ بەرزکردنەوەی سۆفی گەران لە زیکردا :

پێشەوا و شێخی ئیسلام (ابن تیمیة) فەرموویەتی : ((نابێت دەنگ بەرزبکرێنەوە لەو زیکرانەی کە لە شەرعدا هاتوون ، جگە لەوانە نەبێت کە لە سوننەتدا هاتووە ، وەك بانگ دان و تەلبیە کردنی حەج هاوشێوەکانیان ، هەروەکو لە فەرموودەی (صحيح) دا هاتووە ، لە (أبو موسى) ەوە کە جارێکیان پێغەمبەری خوا لە گەڵ هەندێك لە هاوەڵانی دەبێت ، و بە سەر بەرزاییەکدا سەردەکەون ، لەو کاتەدا دەنگیان بەرز دەکەنەوە بە زیکر ، پێغەمبەری خواش پێیان دەفەرمووێت : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، ارْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ ، فَإِنَّكُمْ لاَ تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلاَ غَائِبًا ، إِنَّهُ مَعَكُمْ ، إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ، ... "[١٠] ، واتە : ئەی خەڵکینە ، دان بگرن بە خۆتاندا و هات و هاوار مەکەن ، چونکە ئێوە هاوار بە کەسێك ناکەن کە ، لاڵ و ئامادە نەبوو بێت ، بەڵکو ئەو لە گەڵتاندایە ، و بیسەر و نزیکیشە لێتانەوە ، وە خوای پەروەدگار فەرموویەتی : ﴿ ادْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴾[١١] ، وە سەبارەت بە (زکريا) فەرموویەتی : ﴿ إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاء خَفِيًّا ﴾[١٢] ، وە فەرموویەتی :

---

[١٠] (رواه البخاري و مسلم) .

[١١] (سورة الأعراف : ٥٥) .

[١٢] (سورة مريم : ٣) .

﴿ وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴾ [١٣] .

وە لـەم بارەیـەوە ووتەیـەکی زۆرمـان لـە پێشـینەی ئـەم ئوممەتـە و پێشەوایانی پێگەیشتووە کە ئەمە شوێنی باس کردنی نیە هەروەکو (الحسن البصري) فەرموویەتی : ((رفع الصوت بدعة)) . پێشـەوا (أحمد بن حنبل) یش هەمان بۆچوونی هەیە ، و جگە لەویش)) [١٤] .

جـا موسـڵمانی خوانـاس ئەگـەر هەڵوێسـتی پێشـەوا و نـاودارانی ئیسلامت لە لا ئاشکرا بوو سەبارەت بە سۆفی گەران و سۆفی گەرێتی ، نەکەی ئامان بە باس و ووتەکانیان بخەڵەتێیت ، و فریو بخۆیت ، بۆ ئـەوەی لـە ڕاسـتە شـەقامی ئیسـلامت لا نـەدەن و گـومڕات نەکـەن بـێ ئەوەی بە خۆت بزانیت .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

---

[١٣] (سورة الأعراف : ٢٠٥) .

[١٤] (الاستقامة لابن تيمية : ١/٣٢٢-٣٢٣) .

دەستپێك و ڕێخۆشكاری :

بێ گومان زۆرینەی نووسراوەكان دەستپێك و ڕێخۆشكاریەكی دیاری كراویان هەیە ، كە مەبەست تیایدا ڕێخۆشكاری و ئاسانكردنی تێگەیشتنە لە بابەتی نووسراوەكە ، منیش لێرەدا پێش ئەوەی بڕۆمە سەر ناوەڕۆكی باسەكەم ، ئەوە بەباش دەزانم چەند بنچینەیەك لە بنچینەكانی بیروباوەڕی ئەهلی سوننە وجەماعەت (أهل السنة والجماعة) بخەمە ڕوو ، بۆ ئەوەی ببنە دەروازەیەك بۆ نووسراوەكەم ، هەروەها موسوڵمانانی بەڕێزیش بیانكەنە پێوەر بۆ هەڵسەنگاندنی ئەم باسەی كە بەنیازم . بەپشتیوانی خوا . دەربارەی بدوێم ، گومانیش لەوەدا نیە كە ئەم بنەوایانە هەڵگوازراوی كانیاوی ئایەتەكانی قورئانی پیرۆز و فەرمووودە (صحيح) ەكانی پێغەمبەری خۆشەویستمانن ﷺ ، ئەوەش بە تێگەیشتنی پێشینە پیاوچاكانی ئەم ئوممەتە كە خوای پەروەردگار سەبارەت بەوان فەرموویەتی : ﴿ وَالسَّابِقُونَ الأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُم

بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللّهُ عَنْهُمْ وَرَضُواْ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴾ (١).

واتە : خوای پەروەردگار لە پێشینە یەکەمینەکانی ئەم ئوممەتە لە کۆچەران و پشتیوانان ، و ئەوانەش بە چاکی شوێنیان کەوتوون ڕازی بووە و ئەوانیش لە پەروەردگاری خۆیان ڕازی بوون ، و باخەکانی بەهەشتی بۆ ئامادە کردوون ، کە چەندەها ڕووباری بە ژێردا دەڕوات ، و بەهەتا هەتایی لەو باخچانەدا دەمێننەوە ، و ئەو سەرئەنجامەشە گەورەترین سەرفرازی و بردنەوەی ڕاستەقینە .

وە فەرموویەتی : ﴿ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴾ (٢) .

واتە : خوای پەروەردگار ڕازی بوو لەو بڕوادارانەی کە بەیعەت و پەیمانیان پێ دای لە ژێر درەختەکەدا ، خوای پەروەردگار بە نیازی دڵیان زانا بوو لەوەی کە نیاز پاك و مەبەست درووست بوون ، بۆیە ئارامی خۆی بە سەردا داباراندن ، و پاداشتی دانەوە بە سەرکەوتنێکی نزیك .

---

(١) (سورة التوبة : ١٠٠) .

(٢) (سورة الفتح : ١٨) .

وە فەرموویەتی : ﴿ وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءتْ مَصِيرًا ﴾ [٣] .

واتە : ئەو کەسەی کە دژیایەتی پێغەمبەری خوا ﷺ بکات و لە ڕێبازەکەی لابدا ، دوای ئەوەی کە ڕێگەی هیدایەتی بۆ ئاشکرا بووە و زانیویەتی ، و شوێنی ڕێبازی غەیری موسڵمانان بکەوێت . کە لەو سەردەمەدا ڕێبازی هاوەڵان بوو ﷺ . ئەوا دەیدەینە دەستی ئەوەی کە شوێنی کەوتووە و لە دوا ڕۆژیشدا دەیخەینە ئاگری دۆزەخەوە ، و ئەو ئاکام و دەرئەنجامەش خراپترین ئاکام و دەرەنجامە .

وە پێغەمبەر ﷺ بە ((خَيْرُ النَّاس)) ناوی هێناون کە فەرموویەتی : " خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيءُ أَقْوَامٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ وَيَمِينُهُ شَهَادَتَهُ " [٤] .

واتە : باشترین سەدە و سەردەمەکانی خەڵك سەردەمەکەی منە ، پاشان ئەوانەی کە بەدوایاندا دێن ، وە پاشان ئەوانەی کە بەدوایاندا دێن ، پاشان دوای ئەوان کۆمەڵانێك دێن گەواهی دانیان پێش

---

[٣] (سورة النساء : ١١٥) .

[٤] (رواه البخاري ومسلم) .

سوێنخواردنیان دەکەوێت ، و سوێند خواردنیشیان پێش گەواهی دانیان دەکەوێت !

بنچینەکان :

یەکەم : هەموو کردار و گوفتارێك کە بەڵگەی قورئانی پیرۆز و سوننەتی پێغەمبەری خوای ﷺ لە سەر نەبێت بە ڕووی خاوەنەکەیدا دەدرێتەوە (كُلُّ أَمْرٍ فِي الدِّينِ لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُ القُرْآنِ وَالسُّنَّةِ فَهُوَ رَدٌّ) :

ئەم بنەمایە هەڵگوازراوی فەرموودەیەکی (صحیح) ی پێغەمبەری خوایە ﷺ کە تیایدا فەرموویەتی : " مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنا هَذا ما لَيْسَ مِنهُ فَهوَ رَدٌّ " [٥] .

واتە : موسوڵمانان ئەبێ هەموو کردەوەیەکیان بەپێی قورئانی پیرۆز و فەرموودەکانی پێغەمبەری خوا بێ ﷺ ، جیاوازیش نیە لەوەی کە ئەو کردەوەیە لەبیر و باوەڕدا بێ ، یان لەپەرستشەکاندا ، چونکە ئەگەر وانەبێ بەڕووی خاوەنەکەی دا دەدرێتەوە . خوا پەنامان بدات . .

---

[٥] (البخاري و مسلم) .

یان ئەبینین لە قورئانی پیرۆزدا خوای پەروەردگار فەرمانی کردوە بەپێغەمبەری ئازیزمان ﷺ بە ئوممەتەکەی بڵێت : ئەگەر خواتان خۆش ئەوێ شوێنی من بکەون ، لە ئەنجامدا خوای پەروەردگار خۆشی ئەوێن ، و لە تاوانەکانتان خۆش دەبێت ، ئەوەش لە ئایەتی (٣١) ی سورەتی (آل عمران) کە فەرموویەتی : ﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ ، واتە : ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ پێیان بڵێ ئەگەر ئێوە ڕاست دەکەن و لافی خۆشەویستی خوای پەروردگار لێدەدەن ، ئەوا شوێنی من بکەوون . واتە : پێغەمبەری خوا ﷺ . لە ئەنجامدا خوای پەروەردگار خۆشی دەوێن ، و لە تاوانەکانتان خۆش دەبێت ، خوای پەروەردگاریش لێبوردە و بە ڕەحمەت و بەزەییە بەرامبەر بە بەندەکانی .

کەواتە برای موسڵمان : لە ژێر تیشك و ڕووناکی ئەم ئایەتەدا ، ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە بۆ بە دەست هێنانی خۆشەویستی خوای پەروەردگار و بە دەست هێنانی لێخۆش بوونی دەبێت کردەوەیەك نەکەین پێچەوانەی سوننەتەکانی پێغەمبەری خوا بێت ﷺ ، ئەو کارەشمان بە کارکردنی بەشی دووەمی شایەتومانەکەمانە کە پێی

ئەوتریٛ ((توحيد المُرْسَل)) یان ((توحيد المُتَابَعة)) کە تێیدا دانمان بەوەدا ناوە کە تەنها شوێنکەوتنمان بۆ پێغەمبەرە ﷺ .

دووەم : پێغەمبەری خوا ﷺ هیچ شتێکی نەهێشتوەتەوە لەوەی کە خوای پەروەردگار فەرمانی پێکردووە ئیللا فەرمانی پێ کردووین ، و پیٛی ڕاگەیاندووین (مَا تَرَكَ الرَّسُولُ ﷺ شَيْئَاً مِمَّا أَمَرَهُ اللهُ بِهِ إِلا وَقَدْ أَمَرَنَا بِهِ وَبَلَّغنَا إِيَّاهُ) :

هەروەکو ڕوونە واتای ئەم بنەوایە ئەوەیە کە هیچ شتێك نەماوەتەوە کە خوای پەروەردگار فەرمانی کردبێت بە پێغەمبەرەکەی ﷺ ، بۆ ئەوەی بیگەیەنێت بە ئێمەی ئوممەتی ئەو ، ئیللا پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمانی پێ کردووین و پێی ڕاگەیاندوین ، بە باشترین شێوە ، هەروەکو خۆی فەرموویەتی : " مَا تَرَكْتُ شيئاً مِمَّا أَمَرَكُمُ اللهُ بِهِ ، إلا وقَدْ أَمَرْتُكُمْ بِهِ " (٦) .

لە ڕوانگەی ئەم فەرموودەیەوە ئەوەمان بۆ ئاشکرا ئەبیٛ کە هەرکەس بیدعە و تازەگەریەك بێنێتە ناو ئاینی ئیسلامی پیرۆزەوە ، و بە چاکی بزانێت !!! ئەوا کردەوەکەی لە سیٛ شت بەدەر نیە ، با

---

(٦) (صححه العلامة الألباني في الصحيحة : ١٨٠٣) .

بەزمانیش ئەو شتانە نەڵێت و نەیاندرکێنێت ، و بشڵێت مەبەستم ئەوە نیە ، شیرین ترینیشیان لە ژەهری مار تاڵ ترە ، بگرە ژەهری مار لە چاویا زۆر شرینە :

١ / گومانی ئەوە دەبا کە پێغەمبەری خوا ﷺ خیانەتی لەم ئایینە کردووە ، و بە چاکی نەیگەیاندوە . خواپەنامان بدات . .

٢ / یان خۆی بە زاناتر دەزانێ لە خوای پەروەردگار و پێغەمبەرەکەی ﷺ ، ئەوەش بەوەی کە رێگەیەکی بەدیهێناوە بۆ لەخوا نزیك بوونەوە بێ ئەوەی خوا و پێغەمبەرەکەی ﷺ فەرمانیان پێ کردبێت ، خوای پەروەردگاریش فەرموویەتی : ﴿ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴾ [٧] ، واتە : پەروەردگاری تۆ هیچی لە بیر نەچووەتەوە ، وە فەرموویەتی : ﴿ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلاً ﴾ [٨] ، واتە : هەموو شتێکمان بە تێر و تەسەلی ئاشکرا کردووە و خستوەتە روو .

٣ / وە یان گومانی وایە ئەم دینە تەواو نەبووە !!! و ئەم ئەیەوێ کەم و کوڕیەکانی تەواو بکات !!! کەچی خوای پەروەردگاریش فەرموویەتی : ﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ

[٧] (سورة مريم : ٦٤) .

[٨] (سورة الإسراء : ١٢) .

الإِسْلاَمَ دِينًا ﴾ [٩] ، واتە : ئەمڕۆ ئایینەکەم بۆ تەواو کردن ، و ڕازیش بووم بەوەی کە ئیسلام ببێت بە ئایین ، و پەیڕەوی ژیانتان .

کەواتە نابێت هیچ موسوڵمانێك بیر و باوەڕێك ، یان پەرستشێك ، یان ڕێگەیەك بگرێتە بەر بۆ پەرستنی خوای پەروەردگار ، و لە خوا نزیك بوونەوە ، جگە لەوانەی کە ئاینی ئیسلامی پیرۆز فەرمانی پێ کردوون ، و دیاری کردوون ، لە قورئانی پیرۆز و سوننەتی صەحیحی پێغەمبەری ئازیزمان ﷺ .

سێیەم : باوەڕمان بە کەراماتی ئەولیا و پیاوچاکان هەیە ، بەڵام مەرج نیە هەموو شتێکی پێچەوانەی کردەوەی ئاسایی و موعتادی مرۆڤ بە کەرامات دابنرێت (نُؤمِنُ بِكَرَامَاتِ الأَوْلِيَاءَ ، وَلَكِنْ لَيْسَ كُلُّ خَارِقٍ لِلْعَادَةِ كَرَامَةً) :

واتە : ئێمەی ئەهلی سوننە و جەماعە باوەڕمان بە کەراماتی ئەولیاکانی خوا و پیاوچاکان هەیە ، بەڵام مەرج نیە هەموو شتێك لەو بابەتانەی کە پێچەوانەی عادەتی ئاسایی خەڵکە کەرامات بێ !!!

---

[٩] (سورة المائدة : ٣) .

بـــۆ زیـاتر تێگـەیشتن لـــەم بنەوایـــە بـــا بـــزانین زاراوەی (**ئەولیا**) لە قورئانی پیرۆز و فەرموودەکانی پێغەمبەری خوادا ﷺ بەچ واتایەك هاتووە ؟

سەبارەت بەم زاراوەیە خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ أَلا إِنَّ أَوْلِيَاء اللّهِ لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴾ (١٠) .

واتە : بە ڕاستی ئەولیاکانی خوای پەروەردگار هیچ ترسێکیان لە سەر نیە و ترسیشیان لە سەر نیە لە ڕۆژێکدا کە هەموان دەترست ، و نە دڵ تەنگن لە ترسی سزایی خوای پەروەردگار ، ئەوانەی کە باوەڕدار بوون ، و خۆپارێز بوون لە کەوتنە تاوانەکانەوە .

وە فەرموویەتی : ﴿ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُواْ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴾ (١١) .

واتە : تەنها ئەولیا و پشتیوانانی ئێوە خوای پەروەردگار و پێغەمبەرەکەی ﷺ و ئەوانەن کە بڕوایان هێناوە ، و نوێژەکانیان

---

(١٠) (سورة يونس : ٦٢ ـ ٦٣) .

(١١) (سورة المائدة : ٥٥) .

ئـەنجام دەدەن و زەکـاتی ماڵـەکانیان دەدەن ، و بـەردەوام کڕنووشـی بەندایەتی و زەلیلی بۆ پەروەردگاری خۆیان دەبەن .

وە پێغەمبەری خوا ﷺ لە فەرموودەیـەکی قودسـیدا کـە لـە خـواوە دەیگێڕێتـەوە فەرموویـەتی : " مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ ؛ وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ ... " [١٢] .

واتە : ئەو کەسەی کە دژایەتی بەندەیەك لە بەندەکانی من بکـات ، ئەوا من جەنگی لە گەڵدا ڕادەگەیـەنم ، بەندەکەشم لـێم نزیـك نابێتـەوە بـە شـتێك خۆشەویسـت تـر بێـت لـە لام لـەوەی کـە فـەرزم کردوونەتـە سەری ، و بەردەوامیش بەندەکـەم لـێم نزیـك دەبێتـەوە بـە ئەنجامـدانی سوننەتەکان تا وای لێ دێت خۆشم بوێـت ، جا ئەگـەر خۆشـم ویسـت ... هتد فەرموودەکە .

---

[١٢] (رواه البخاري) .

کـــــەواتە ئــــەولیاکانی خــوای پەروەردگـــــار ئـــــەبێ سێ سیفەتی ئاشکرایان تیێدا بێ ، ئـــــەوانیش :

یەکــــەم : بـاوەڕ بـوونێکی تـەواو و درووسـت ، هـەروەکو چۆن لـە قورئـانی پـیرۆز و سـوننەتەکانی پێغەمبــەردا هـاتووە ﷺ ئـەوەش بەتێگەیشتنی پێشینە پیاوچاکانی ئەم ئوممەتە .

خـوای پـەروەردگار فەرمـوویـەتی : ﴿ فَإِنْ آمَنُواْ بِمِثْلِ مَا آمَنتُم بِهِ فَقَدِ اهْتَدَواْ ﴾ [١٣] .

واتە : ئەگەر خەڵکانی پێش و پاشی ئێوە . بێگومان گوفتارەکە لـە گەڵ پێغەمبەری خوا ﷺ و هاوەڵانێتی رضي الله عنهم . ئەوا هیدایـەت دراوون ، کەواتە ئەگەر وا نەبێت ئەوا پێچەوانەکەی دەبێت .

دووەم : بوونی (تقوی) واتە : لە خواترسان ، کە بریتیـە لـە پابەنـد بــوون بــە فەرمانــەکانی خــوای پــەروەردگار (فعـل المـأمورات) ، و دوورکــەوتنـــەوە لـــە نـــەهی لیێکــراو و قــەدەغـەکـراوەکانی (تـرك المنهيـات) ، بــەرپاکردنی یـــەکخوا پەرشـتیش گـــەورەترین فــەرمان پێکـراوە کـە دەبێـت بـۆ خـوا ئـەنجام بـدرێت ، و هـاوەڵ بڕیـاردانیش

[١٣] (سورة البقرة : ١٣٧) .

گـەورەترین شـتێکە کـە نـەهی لێ کردبێـت ، خـوای پـەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ (١٤) .

واتـە : ئـەی خەڵکینـە پـەروەردگاری خۆتـان بپەرسـتن ، ئـەو پـەروەردگارەی کـە ئێـوە و ئـەوانی پـێش ئێوەشـی خوڵقانـدووە ، بـۆ ئەوەی لە خوا بترسن .

وە فەرموویـەتی : ﴿ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴾ (١٥) .

واتە : لوقمانی دانا ئامۆژگاری کوڕەکەی دەکات بەوەی کە : ئەی کوڕی شیرینم نەکەی هاوەڵ بۆ خوای پەروەردگار دابنێیت ، چونکە هاوەڵ بڕیاردان ستەمێکی زۆر گەورەیە .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿ وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا ﴾ (١٦) ، واتە : تـەنها پـەروەردگاری خۆتـان بپەرسـتن ، و بـە هـیچ شـێوەیەك هـیچ شتێك نەکەن بە هاوەڵی .

---

(١٤) (سورة البقرة : ٢١) .

(١٥) (سورة لقمان : ١٣) .

لە گەڵ دوورکەوتنەوە لە هۆکارەکانی فاسق بوون و بەردەوام نەبوون لەسەر گوناهی بچووك و نەکردنی گوناهی گەورە .

سێیەم : ئەبێ ئەو ڕێگەیەی کە ئەولیاکانی خوا ئەیگرنەبەر بۆ لێ نزیك بوونەوە لە خوا ، پابەندبوون بێ بەو شتانەی کە خوای پەروەردگار فەرزی کردوون لە سەریان ، پاش ئەوانەش ئەنجام دانی سوننەتەکانی پێغەمبەرەکەی بێ ﷺ هەروەکو لە فەرموودە قودسیەکەدا ئاماژەی پێ کراوە .

پێشەوا (السعدي) لە تەفسیرە بە نرخەکەیدا ، و لە ڕاڤەی ئایەتی (٥٥) ی سورەتی (المائدة) دا دەفەرموێت : ((فأداة الحصر في قوله : ﴿ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا ﴾ تدل على أنه يجب قصر الولاية على المذكورين ، و التبري من ولاية غيرهم)) [١٧] .

واتە : ئامرازی تایبەت کردن (واتە : إنما) لەم ئایەتەدا ئەوە دەگەیەنێت کە پێویستە کە سیفەتی (وەلی) تەنها بەوانە بووترێت کە لە ئایەتەکەدا باس کراوون ، و لە گەڵ بێ بەری بوون لە ئەولیاییێتی جگە لەوان .

---

[١٦] (سورة النساء : ٣٦) .

[١٧] (تفسير السعدي : ج ١ / ص ٢٣٦) .

پاشان و دوای ئەم دەستپێکە ڕوون و ئاشکرایەی کە باسی لێوە کرا ، دێمە سەر ناوەڕۆکی باسەکەم کە وەڵام دانەوەی ئەم پرسیارەیە کە لە مێشکی زۆر لە موسوڵمانانەدا گەڵاڵە بووە و هەیە ... پرسیارەکەش :

((ئایا کۆبوونەوە بۆ زیکر لەگەڵ بەکارهێنانی دەف و سەماکردن ! و زەرگ لێدان !! (واتە : سیخ) یان شیر لەخۆدان !! کار و کەراماتی ئەولیایە ؟!! یان کڵاوەتی بە ناو پیاو چاکانە ؟!! کە ئێستا کەسانێکی زۆر بە ناو ئاینەوە لەسەر شاشەی تەلەفزیۆنەکان ، یان لە دوای نوێژی جومعە پێی هەڵ دەستن لە هەندێك شاری کوردستان !! هەموو ئەوەش بە بیانووی ئەوەی کە ئەم کارە جۆرێکە لەنزیك بوونەوە لەخوای پەروەردگار . بە گومانی خۆیان . !!

ئێمەش لە لای خۆمانەوە وەڵام دانەوەی ئەم پرسیارە ئەخەینە ئەستۆی (شيخ الإسلام ابن تيمية) . ڕەحمەتی خوای لێ بێ . کە فەرموویەتی :

((وأما سماع المكاء والتصدية ، وهو الإجتماع لسماع القصائد الربانية سواء كان بكف أو بقضيب أو بدف أو كان مع ذلك شبابة ، فهذا لم يفعله أحد من

الصحابة ، لا من أهل الصفة ولا من غيرهم ، بل ولا من التابعين ، بل القرون المفضلة التي قال فيها النبي : " خير القرون الذين بعثت فيهم ، ثم الذين يلونهم ، ثم الذين يلونهم " ، لم يكن فيهم أحد يجتمع على هذا السماع ، لا فى الحجاز ولا في الشام ولا في اليمن ولا العراق ولا مصر ولا خراسان ولا المغرب)) [١٨] .

واتە : وە سەبارەت بە (المكاء) ، و (التصدية) کە بریتیە لە کۆبوونەوە بۆ گوێگرتن لە هەڵبەست و هۆنراوەی ئایینی ، بێ جیاوازی خستنە نێوان ئەوەی کە چەپڵە لێدان ، یان شمشاڵ ، یان دەف یان (شبابة) ی لە گەڵدا بێت ، ئەم کردارە هیچ یەکێك لە هاوەڵانی پێغەمبەر نەیانکردووە ، نەلە ئەهلی (الصفة) کە هەژارانی هاوەڵان بوون ، نە جگە لەوانیش ، بەڵکو شوێنکەوتوانیش نەیانکردووە ، بەڵکو ئەو سێ سەدەش کە پێغەمبەری خوا لە وەسفیاندا فەرموویەتی : " چاکترین سەدە و سەردەمی مرۆڤ ئەو سەدەیە کە منی تێدا نێردراوم ، پاشان ئەوانەی بە دوایاندا دێن ، و پاشان ئەوانەی کە بە دوایاندا دێن " ئەو سەدانە هیچ کەسێکیان تێدا نەبووە کە بۆ ئەو جۆرە گوێگرتنانە کۆ ببنەوە ، نە لە (الحجاز) ،

---

[١٨] (مجموع الفتاوى : ج ١١ : ص ٥٧ . ٥٨) .

و نە لە (الشام) ، و نە لە (اليمن) ، و نە لە (العراق) ، و نە لە (مصر) ، و نە لە (خراسان) ، و نەش لە (المغرب) دا .

هەروەها فەرموویەتی : ((وأما السماع المحدث سماع الكف والدف والقصب ، فلم تكن الصحابة والتابعون لهم بإحسان وسائر الأكابر من أئمة الدين يجعلون هذا طريقا إلى الله تبارك وتعالى ، ولا يعدونه من القرب والطاعات ، بل يعدونه من البدع المذمومة ، حتى قال الشافعي : خلفت ببغداد شيئا أحدثته الزنادقة يسمونه التغبير يصدون به الناس عن القرآن [١٩] . وأولياء الله العارفون يعرفون ذلك ، ويعلمون أن للشيطان فيه نصيبا وافراً)) [٢٠] .

واتە : وە سەبارەت بە بیستنی بیدعە و تازە داهێنراو کە بە دەست و دەف و شمشاڵ دەکرێت ، ئەوا هیچ کەسێك لە هاوەڵان و شوێنکەوتوانیان بە چاکە و دروستی ، و هەموو گەورە و پێشەوایانی ئیسلام ئەم کارەیان نەکردووەتە ڕێگەیەك بۆ گەیشتن بە خوای پەروەردگار و ڕازی بوونی ، و بە نزیك بوونەوە و گوێڕایەڵیان نەزانیوە بۆ خوای پەروەردگار بەڵکو بە تازەگەری و بیدعەی لۆمەکراویان دەزانی ، تا ئەو ڕادەیەی کە پێشەوا شافعی فەرموویەتی

---

[١٩] رواه أبو نعيم في الحلية : ١٤٦/٩، وابن الجوزي : ٢٤٤ - ٢٤٩، وقال العلامة الألباني : إسناده صحيح .

[٢٠] (مجموع الفتاوى : ج ١١ : ص ٢٩٧ - ٢٩٨) .

: لە پاش خۆم لە بەغداد کردەوەیەکم بەجێ هێشتووە پێیان دەووت (التغبیر [٢١]) ، لە داهێنراوی کەسانێکی زەندیق (دژ بەئایین) بوو ، خەڵکیان پێ لە قورئانی پیرۆز دەرەواندەوە (دەصلاَندەوە) ، بەلاَم ئەولیا زاناکانی خوای پەروەردگار ئەوە دەزانن ، و دەشزانن کە ئەو کارە بە زۆری دەستی شەیتانی تێدایە .

لـــەم دوو ووتـــەیـــەی (شيخ الإسلام) ەوە ئـــەم خـــاڵانـــەمـــان بـــۆ ئـــاشكرا دەبـيێت :

١ / بەستنی کۆڕی زیکر بەدەف بێ یان بە هەرشتێکی تر ، لە کرداری پێغەمبەری خوا ﷺ و هاوەڵە بەڕێزەکانی نیە ﵃ ، بەڵکو سێ سەدەی یەکەمی ئەم ئوممەتە هیچیان ئەم کارەیان ئەنجام نەداوە ، نە لە حیجاز و نە لە شام و نە لە یەمەن و نە لە عێراق و مصر و مەغریبیشدا ، کەواتە ئەم کارە بیدعەیە ، (بڕوانە بنەوای یەکەم لەم باسەدا) .

---

[٢١] (التغبير) یش : بریتیە لەو لێدانەی کە لە سەر پێستی ئاژەڵ دەدرێت بە دارێك یان بە هەرشتێکی تر وەك : دف و دەهۆڵ ، لە کاتی ئینشادی هونراوە و سۆزکردنی سوفیگەراندا کە سەبارەت بە زوهد لە دونیا و بێ نرخ کردنی دونیا لە چاوی گوێگرانیدا دەوترێت ، بە ئاوازێکی گونجاو لە گەڵ هونراوەکەدا .

٢ / هــەر هــەموو هــاوەڵانی پێغەمبــەر ﷺ و شــوێنکەوتوانیان و هەموو گەورە پێشەوایانی ئەم ئوممەتە بەرێگەیەکیان نەزانیوە بۆ نزیك بوونەوە لە خوای پەروەردگار ، چونکە باش لە فەرمودەکەی پێغەمبەر ﷺ تێگەیشتوون کە لە بنەوای دووەمدا باسمان لێوە کرد . نــەك وەکــو گێلــە پیــاوانی ئــەم ســەردەمە لــە ســەر شاشــەی تەلەفزیۆنەکانەوە بڵێن : ئەمە ڕیگەی لەخوا نزیك بوونەوەیە !!!

٣ / پێشەوای پایەبەرزی ئیسلام (ئیمامی شافعی) ئەم کارەی بە داهێنــراوی زندیقــەکان دانــاوە ، و بــە هۆکــارێکی زانیــوە بــۆ دوور خستنەوەی موسوڵمانان لە قورئانی پیرۆز .

٤ / زانایــان و ئــەولیاکانی خــوای پــەروەردگار ، وەکــو : پێشــەوا شافعی و (شیخ الإسلام ابن تيمية) ئەوەیان لا ئاشکرایە کە ئەم کارە دەستی دوژمنانی باوکە ئادەم و نەوەکانی تێدایە : کە شەیتان و دار و دەستەکەیەتی لە جنۆکە و مرۆڤ ، هەروەکو چۆن بڕیاری داوە ، و سوێندی بۆ ئەو کارە خواردووە ، خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴾ [٢٢] ، واتــە :

---

[٢٢] (سورة ص : ٨٣ - ٨٢) .

سوێند بێت بە عیزەتی تۆ ، ئەبێت هەموویان لە خشتەبەرم ، ئیللا ئەو بەندانەت نەبێت کە کردار و گوفتارەکانیان تەنها بۆ ڕەزامەندی تۆ ئەنجام دەدن .

وە فەرموویەتی : ﴿ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴾ (٢٣) ، واتە : شەیتانی دەرکراو لە ڕەحمەت و بەزەیی خوای پەروەردگار کۆمەڵانێکی زۆری لێ گومڕا کردوون ، جا بۆ ژیر نابن ، و بیر ناکەنەوە لەو دوژمنەتان .

ئەی ئەگەر ووترا : ئەگەر وابێ ئەی بۆ ئەو کەسانەی کە زەرگ یان شیر لە خۆیان دەدەن ، هیچ کارێکیان لێ ناکات ؟ بەڵکو شوێنەوارەکەشی دەر ناکەوێ !!! ئەگەر ئەمە کەرامات نەبێ ئەی ئەبێ چی بێ ؟!!

لە وەڵامی ئەمەشدا ئەڵێم : ئەوەی ئاشکرا کرابێ لە کار و توانای جنۆکە و شەیتانەکان لە قورئانی پیرۆزدا ئەوەیە کە ئەم دروست کراوانەی خوای پەروەردگار توانای ئەوەیان هەیە شتێکی مادی و

---

(٢٣) (سورة يس : ٦٢) .

بینراو بە ناو شتێکی تردا بەرن بۆ ئەوەی شوێنەواری شتی یەکەم لە شتی دووەمدا دەرکەوێ .

بۆ نموونە هێنانی عەرشی بەلقیسە بۆ ناو کۆشکی پێغەمبەر ﷺ سولەیمان لە چاو تروکانێدا بوو ، بە بێ ئەوەی کۆشکەکەی سولەیمان شوێنەواری ئەو کارەی پێوە دیار بێ .

خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ قَالَ الَّذِي عِندَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِندَهُ قَالَ هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ ﴾ [٢٤] .

واتە : ئەوەیان کە زانیاری سەبارەت بە کتێبی تەورات هەبوو کە (ابن عباس) رضي الله عنه دەڵێت : ناوی (آصف) ە بووە و کاتبی پێغەمبەر (سلیمان) بووە ـ علیه السلام ـ ، ووتی : من بۆتی ئەهێنم لە چاو تروکاندنێکدا ، وە کە پێغەمبەر (سلیمان) ـ علیه السلام ـ بینی هێنرایە بەر دەستی و لە بەر دەستیدا جێگیر بوو ، فەرمووی : ئەمە چاکەی خوای پەروەردگارە بەرامبەر بە من بۆ ئەوەی تاقیم بکاتەوە و

[٢٤] (سورة النمل : ٤٠) .

دەرکـەوێت ئایـا شـوکرانە بـژێری دەکـەم یـان کـوفری نیعمەتـەکانی دەکەم .

ئەمەو لە کۆتای ووتەی دووەمی (شيخ الإسلام) يشدا ئـەوەمان بـۆ دەرکـەوت : ((أولياء الله العارفون يعرفون ذلك ، و يعلمون أن للشيطان فيه نصيباً وافراً ...)) . کەواتە ئەم کارە لە کاری شەيتانەکان زياتر هيچی تر نيە ؟!

بۆیە پێویستە ئێمەش هەروەکو (شيخ الإسلام) فەرموویەتی بڵـێین : ((قد اتفق أولياء الله على أن الرجل لو طار فی الهواء أو مشى على الماء لم يغتر به ، حتى ينظر متابعته لرسول الله ﷺ وموافقته لأمره ونهيه ...)) [٢٥] .

ئـەم ووتەيـەشمان بـۆ ئەوەيـە کـە کـاری ئـەولياى خـوا لـە ئـەولياى شەيتان جيا بکرێتەوە .

ئەگـەر خوێنـەرانی ئـازيز بڕواننـە سەرچاوەی نـاو بـراو ، ئـەبينن (شيخ الإسلام ابن تيمية) زياتر لە سەر ئەم باسە دەڕوات و دەفەرمووێ : ((فأما أهل الأحوال منهم ؛ فهم قوم اقترنت بهم الشياطين ، كما يقترنون بإخوانهم ، فإذا حضروا سماع المكاء والتصدية أخذهم الحال ، فيزيدون ويرغون

---

[٢٥] (مجموع الفتاوى : ج ١١ / ص ٢١٤) .

كما يفعله المصروع ، ويتكلمون بكلام لا يفهمونه هم ولا الحاضرون ، وهي شياطينهم تتكلم على السنتهم عند غيبة عقولهم ، كما يتكلم الجني على لسان المصروع ، ولهم مشابهون في الهند من عباد الأصنام ... وهم الذين يباشرون النار ، وأولئك قد لا يشعرون بذلك كالمصروع الذي يضرب ضربا وجيعا وهو لا يحس بذلك ، لأن الضرب يقع على الجني ، فكذا حال أهل الأحوال الشيطانية ، ولهذا كلما كان الرجل أشبه بالجن ، والشياطين كان حاله أقوى ، ولا يأتيهم الحال إلا عند مؤذن الشيطان ، وقرآنه ، فمؤذنه المزمار ، وقرآنه الغناء)) [٢٦] .

واتە : وە سەبارەت بەوانەیان کە حاڵیان لێ دێت خاوەن حاڵ ئەحواڵی جۆراو جۆرن ، ئەوانە خەڵکانێکن شەیتانیان لە گەڵدایە ، هەروەکو چۆن لە گەڵ براکانیاندایە ، جا کە ئامادەی ئەو گوێگرتن و بەزم ڕەزمە دەبن حاڵ دەیانگرێت ، دەس دەکەنە ئەو هات و هاوار و وڕێنە کردنانە وەك ئەوەی کە کەسێکی تووش بوو بە نەخۆشی جنۆکە چوونە لەشەوە دەیکات ، و جۆرە ووتەیەك دەڵێن نەخۆیان و نە ئامادەبووانیش لێی تێ ناگەن ، ئەوەش شەیتانەکانیانە کە لە سەر زاریان دەدوێن ، لەو کاتەی کە هۆشیان لەلای خۆیان نامێنێت ، هەروەکو چۆن جنۆکە لە سەر زاری تووشبوو بەو نەخۆشیەی کە

---

[٢٦] (مجموعة الفتاوى : ج ١٩ / ص ٢٦٩ - ٢٧٠) .

جنۆکـە دەچـێتە لەشـیەوە ، هاوشێوەشـیان هـەن لـە بـت پەرسـتانی هنـدۆس [٢٧] ، ئـەو هاوشـێوانەش ئەوانـەن کـە ڕاسـتەوخۆ بـەر ئـاگر دەکـەون ، وە ڕەنگـە ئەوانـە هـیچ هەسـتێك نەکـەن بـەو شـتە هـەروەکو تووش بوو بە نەخۆشی جنۆکە هەست بە هیچێك لەو لێدانانە ناکات ، کە لە ڕاستیدا لێدانێکی ئازار دەرە ، چونکە لێدانەکە دەکەوێتـە سـەر جنۆکەکان نەك خودی نەخۆشەکە ، بەهـەمان شێوەش حـاڵ لێهێنـانی ئەو حاڵ لێهاتنە شەیتانیانە ، بۆیـە دەبینـین تـاکو حاڵی ئـەو کەسانە زیاتر هاوشێوەی شەیتان بێت حاڵ لێهاتنەکەی بە هێزتر دەبێت ، وە ئەوەش کە دەبینرێت ئەوەیە ئەو جۆرە کەسانە حاڵیان لێ نایەت تـاکو گوێبیسـتی بانگـدەری شـەیتان و قورئانەکـەی نـەبن ، بانگـدەرەی شـەیتانیش شمشـاڵە (یـان : ئـامێری موسـیقایە) و قورئانەکەشـەی گۆڕانیە .

هـەروەها فەرموویـەتی : ((ولهذا قد يحتاج في إبراء المصروع ودفع الجن عنه إلى الضرب ، فيضرب ضربا كثيراً جداً ، والضرب إنما يقع على الجني ولا

---

[٢٧] ئەوەش کە لە وێنەکانی ئەم نووسراوە دەردەکەوێت بوزاپەرستان و جادوگەرانیش دەچە ئەو هاوشێوییەتەوە کە شێخی پایەبەرزی ئیسلام باسی دەکات .

يحس به المصروع حتى يفيق المصروع ، ويخبر أنه لم يحس بشيء من ذلك ، ولا يؤثر في بدنه)) [٢٨] .

واتە : هەر لەبەر ئەمەیە کە ئەو کەسانەی کە تووشی نەخۆشی جنۆکە بوون پێویستیان بەوەیە کە سارد بکرێنەوە ، و بۆ دوورخستنەوەی جنۆکە لێیان لێیان بدرێت ، وە کە لێیان دەدرێت لێدانەکە دەکەوێتە سەر جنۆکەکە ، و نەخۆشەکە هیچ هەست بەو لێدانانە ناکات تاکو بە ئاگا دەبێتەوە ، وە ڕایدەگەیێنێت کە هەستی بە هیچ نەکردووە ، هیچ کاریگەریشی نیە لە سەر لەشی .

واتە (شيخ الإسلام) کاری ئەم جۆرە کەسانە ئەشوبهێنێ بەو کەسانەی کە جنۆکە دەچێتە لەشیانەوە ، لەو کاتەشدا بۆ دەرچوونی جنۆکەکە چارەسەرکار دەدات لەو کەسە ، ئەو کەسەش (واتە : نەخۆشەکە) لە کاتی ئەو لێداندا هیچ هەست بەو لێدانە ناکات ، بەهەمان شێوە لێدانی زەرگ و شیرش ئەکەوێتە سەر جنۆکەکان نەك ئەو کەسەی کە زەرگەکە یان شیرەکە لە خۆی دەدات .

---

[٢٨] (مجموع الفتاوى : ج ١٩ / ص ٦٠) .

نەك هەر ئەوە بەڵکو نەهێشتنی ئاوی شوێنێك یان فڕین لە هەوا ، و هەڵگرتنیان بۆ شوێنانی تر . هەروەك بەناو مامۆستایەك لە یەكێك لە شارەكانی كوردستاندا پێش چەند ساڵێك (دەیفەرموو !!!) من بە غەیب ڕۆشتم بۆ حەج و گەڕامەوە !!! ئەم كارەی وەك كەراماتێك باس دەكرد . یان هەندێ جار لە شوێنی خۆیەوە ئەڕوات بۆ لادێیەكی تر لە ماوەیەكی كەم لە شەودا بێ ئەوەی ئۆتۆمبیل یان گیان لەبەرێك بەكار بهێنێت ، و لە هەمان ساتدا دەگەڕێتەوە ، كەچی ئەگەر بەپێ بڕوات بە شەو و ڕۆژێك ئینجا بگاتە ئەو شوێنە ، و بگەڕێتەوە !!! . ئەمە هەمووی بێ ئەوەی خۆی لە شار بڕواتە دەرەوە !!! . هەمووی كاری جنۆكەیە .

وە (شیخ الإسلام) فەرموویەتی : ((ولهذا كثير من هذه الأمور يكتبون فيها كلام الله بالنجاسة ... فإذا قالوا أو كتبوا ما ترضاه الشياطين أعانتهم على بعض أغراضهم : إما تغوير ماء من المياه ، وإما أن يحمل في الهواء إلى بعض الأمكنة ...)) [٢٩] .

---

[٢٩] (مجموع الفتاوى : ج ١٩ / ص ٣٥) .

واتە : وە لە بەر ئەوەیە زۆرینەی ئەو کەسانە بەپیسی قورئان دەنووسنەوە ... چونکە کە شتێك دەڵێن یان شتێك دەنووسنەوە شەیتانەکان پێی ڕازین یارمەتیان دەدەن لە هەندێك کاریاندا ، وەك : ووشك کردنی ئاوێك و نەهێشتنی ، یان هەڵگرتنیان و بردنیان بەهەوادا بۆ هەندیك شوێن !!!

پاشان دێتە سەر باسی چەند نموونەیەك لەو کەسانەی کە جنۆکە کاری بۆ ئەنجام داون ، لەوانەش : ((وأمثال هؤلاء كثيرون مثل الحارث الدمشقى الذى خرج بالشام زمن عبدالملك بن مروان وادعى النبوة ، وكانت الشياطين يخرجون رجليه من القيد ، وتمنع السلاح أن ينفذ فيه ، وتسبح الرخامة إذا مسحها بيده ، وكان يرى الناس رجالا وركبانا على خيل في الهواء ويقول هي الملائكة ، و إنما كانوا جنا ، و لما أمسكنه المسلمون ليقتلوه طعنه الطاعن بالرمح فلم ينفذ فيه ، فقال له عبدالملك إنك لم تسم الله فسمى الله فطعنه فقتله ...)) (٣٠) .

واتە : نموونەی ئەوانەش زۆرن وەکو (الحارث الدمشقي) کە لە شامدا دەرکەوت لە سەردەمی (عبدالملك) ی کوڕی (مروان)

---

(٣٠) (مجموع الفتاوى : ج ١١ / ص ٢٨٥) .

دا و لافی پێغەمبەرایەتی لێدەدا ، کە شەیتانەکان پایان لە پاوەندی زنجیر دەردەهێنا ، ڕێگریان دەکرد لەوەی کە هیچ چەکێك ببڕێت ، وە کە دەستی ئەهێنا بەسەر بەردا (الرخامة : جۆرێکە لە بەرد کە ڕەنگی سپیە) دەستی دەکرد بە زیکر کردن ، وە کەسانێکی پیادە و سواری بە سەر ئەسپەوە پیشان خەڵك دەدا لە هەوادا ، و دەیووت ئەوانە فریشتەن ، کە لە ڕاستیدا ئەوانە جنۆکە بوون ، وە کە موسڵمانان گرتیان بۆ ئەوەی بیکوژن ، خاوەن تیرێك تیرێکی لێدا ، بەڵام نەیبڕی و نەچوو بە لەشیدا ، لەو کاتەدا (عبدالملك) ووتی : تۆ (بسم الله) نەکردووە ، ئەویش (بسم الله) ی کرد و جارێکی تر تیرەکەی لێدایەوە و کوشتی .

کەواتە : جنۆکە توانای ئەوەشی هەیە هەردوو پێی مرۆڤ لە پاوەند دەربکات !! یان چوونە ژوورەوەی تیرو شیریش بۆ لەشی ئەو کەسانە قەدەغە بکات !!! هەر وەکو چۆن بۆ (الحارث الدمشقي) ئەنجامیان دەدا .

ئەم هەموو کارانە کە جنۆکە ئەنجامی دەدات بۆ گومڕا کردنی ئەو کەسەیە کە کارەکەی بۆ ئەنجام دەدات (بە ناوی کەراماتەوە) بۆ

ئـەوەی واتێبگـات کـە ئـەم زاتێکـی موبارەکـە ، و وەلییەکـە لـە وەلییـەکانی خـوا ، و خـاوەن کەشـف و کەرامەتـە ! یـان کـەراماتی شێخەکەی لەگەڵ دایە ، خوای پـەروەردگاریش فەرموویـەتی : ﴿ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴾ [٣١] .

یـان بـۆ گـومڕا کردنـی خـەڵکی سـاویلکە و نەشـارەزایە لـە ئـاینی ئیسلامی پیرۆز ، چونکە بێگومان ئەگەر ئەم کارە بە کەرامات بزانرێت ، ئـەوا ئـەبێ کـاری جادووگـەران و بـوزا پەرسـتەکانیش بەکـەرامات بزانرێت !!! هەروەکو لەم وێنانەی خوارەوەدا دەر ئەکەوێت :

---

[٣١] (سورة يس : ٦٢) .

لەم وێنانەدا : جادو بازێك (خاوەن کەرامات !!!) هەوڵدەدات دەستی کەسێکی تر ببڕێت :

لەم وێنانەدا : چەند کەسێکی بوزا پەرست دەبینی (کەراماتی خۆیان !!!) نمایش دەکەن :

لەم وێنانەدا : چەند سۆفی گەرێکی تەریقەی کەس نەزانی زەرگ و خنجێر لە خۆ دەدەن (بە ناو کەراماتەوە !!)[٣٢] :

[٣٢] سڕینەوەی ڕوومەتی وێنەکان بۆ نەزڕاندنی ناو و سومعەت کەسایەتیەکانە .

کەواتە لـە کۆتـایـدا ئـەڵێم : (یـان هەرسێکی . واتـە : کـاری بـوزا پەرستـان و جادوبـازان و سـۆفیگەران . کـەراماتی ئەولیایـە ؟! یـان ئەمەشیان کـە کـاری سـۆفیگەرانە و بـە نـاو ئـاینی ئیسلامەوە دەکـرێ کڵاوتی بە ناو پیاوچاکانە) !!!

وَآخِرُ دَعْوَانا أَنِ الْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

نووسینی : باوکی عبدالله

٢٢/ صفر/ ١٤٢٢هـ

کلار/ کوردستان/ العراق